

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Карамфил Манолов

член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, обявен в Държавен вестник, бр. 61/29.07.2025 г. за нуждите на Центъра за емпирични социални изследвания (Процесуални аспекти при възникването и формирането на общественото мнение) към Института по философия и социология при БАН

Единствен кандидат по конкурса: гл. ас. д-р Светлана Проданова Александрова

Общо описание на представените материали

Единствен кандидат по конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Центъра за емпирични социални изследвания към Института по философия и социология при БАН е гл. ас. д-р Светлана Александрова.

Д-р Светлана Александрова участва в конкурса за доцент с общо 16 публикации, от които: 1 хабилитационен труд/колективна монография, в която д-р Светлана Александрова има самостоятелно брой страници, отговарящи на дефиницията за монография съгласно Правилника за приложение на ЗРАСРБ и изискванията на НАЦИД, за което има приложен разделителен протокол; 4 студии и 11 статии, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Три от статиите са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световните бази данни с научна информация (Web of Science), вкл. две от тях са в списания в Q3, една е в списание в Q4. Останалите 4 студии и 8 статии са публикувани в списания с научно рецензиране или в редактирани колективни токове. Две от статиите са на английски език.

Трудовият стаж и опит на кандидата е в областта на конкурса, а от приложената справка се вижда, че са напълно покрити и минималните национални изисквания към кандидатите за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата.

Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

В центъра на изследователските интереси на гл. ас. д-р Светлана Александрова е темата за общественото мнение – неговата същност, процесите на неговото формиране, факторите, които оказват въздействие за формирането му, промените, които то претърпява в условията на онлайн комуникационната среда, характерна за съвременните общества и т.н. Тази централна тема на нейните изследвания е анализирана в поредица от научни статии и студии, интерпретирана през призмата и във връзка с други по-частни изследователски проблеми като общественото мнение за различни сфери на обществения живот, а именно наука, образование, политика, сива икономика и т.н. Интересът ѝ към изследване на различните аспекти и проявления на общественото мнение остава траен в нейната изследователска работа, като намира най-синтезирано и цялостно изражение в хабилитационния ѝ труд. Като основно достойнство на този труд следва да бъде отбелязано използването на интердисциплинарен подход към изследване на същността на общественото мнение и съчетаването на теоретичен с емпиричен анализ при осмислянето на основните дискуссионни въпроси около същността на общественото мнение и възможностите за неговото изучаване. Това ѝ позволява да приложи разработения от нея теоретичен обяснителен модел на общественото мнение към емпиричното изследване на възникването и формирането на общественото мнение, използвайки основно качествени методи - дълбочинни интервюта и фокусгрупови дискусии. В тази връзка бих казал, че д-р Светлана Александрова успява да реализира един метатеоретичен анализ, т.е. анализ на общественото мнение на мета ниво (познание за самото познание), чрез анализ на самите когнитивни процеси на формиране на общественото мнение, факторите, влияещи върху тях и възможностите за тяхното регулиране и контролиране. Всичко това е индикатор за многоаспектността на направените анализи и многопластовостта на получените резултати, което е показател за задълбочена научна компетентност на автора в изследваната проблематика, в която тя е успяла да формулира и собствени авторски приноси.

Д-р Светлана Александрова демонстрира и активност като участник в различни научни форуми, на които представя своите изследователски резултати – тя е участвала с доклади в 8 научни форума, всичките международни или с международно участие.

В цялостната научна дейност на кандидата се удържа баланс между теоретична и научно-приложна дейност. Светлана Александрова е участник в 6 научноизследователски проекта, 5 с външно финансиране и 1 вътрешноинститутски с финансиране от БАН.

Учебната дейност на кандидата

Научната и научно-приложната дейност на кандидата се допълва успешно от учебната и преподавателска дейност. Д-р Светлана Александрова е водила поредица от лекционни курсове и семинари в Югозападния университет „Неофит Рилски“ – „Културен мениджмънт“, „Връзки с обществеността и промоция в изкуствата“, „Международни организации в културния сектор“, „Предприемачество в сферата на културата“, „Европейски културни политики“, „Култура и комуникация“, „Пространствено оформление на фестивали и събития“.

Общата лекционна и семинарна заетост по всички курсове е 457 учебни часа.

Научни постижения и приноси на кандидата

В съответствие с очертаното основно изследователско поле в работата на д-р Светлана Александрова са и научните приноси и постижения, съдържащите се в трудовете ѝ. В тази връзка като най-важен принос с фундаментално теоретично значение бих открил обосноваването от д-р Александрова разбиране за общественото мнение като социален феномен, несводим към сумата от отделните мнения, а отразяващ тяхната връзка и взаимодействие, като наиндивидуален и комплексен феномен, рефлектиращ доминиращите нагласи в обществото по даден въпрос.

На второ място бих отбелязал изключителното богатство от представени и анализирани теоретични концепции за общественото мнение, изложени в хабилитационния труд, към които д-р Светлана Александрова подхожда критично, което ѝ позволява да формулира собствено виждане и дефиниция за същността на общественото мнение, която надгражда съществуващите до момента, както и да разработи цялостен теоретичен обяснителен процесуален модел за възникването и формирането на общественото мнение. От друга страна, това превръща колективния труд в най-цялостното и комплексно представяне на същността на общественото мнение в българската научна литература.

Специално бих искал да отбележа, че научните анализи и формулираните от д-р Александрова теоретични изводи имат своята емпирична основа и се базират на резултати от проведени емпирични социологически изследвания, което е сериозен аргумент в потвърждение на научната обосновааност на направените изводи. В това отношение бих акцентирал върху емпирично изведеното когнитивно съдържание на социалните представи и нагласи за общественото мнение, което представлява принос към емпиричното социологическо познание у нас в областта на представите и нагласите.

Като важни приноси с голямо практико-приложно и методологическо значение в трудовете на д-р Александрова следва да бъдат отбелязани и разработеният инструментариум за изследване на общественото мнение с качествени методи, който може да бъде адаптиран и приложен и към изследването на общественото мнение в различни конкретни области и по конкретни теми, също както и извеждането на възможностите за използване на онлайн средата за набиране на емпирична информация, което е една от най-актуалните и същевременно най-проблематични теми в съвременната социология. Приносите на д-р Александрова в тези области очертават адекватността на нейната научна дейност на темата на настоящия конкурс и на спецификата на секцията, в която ще продължи нейната изследователска работа.

Безспорно могат да бъдат изведени и други авторски приноси в трудовете на гл. ас. д-р Светлана Александрова, но дори и посочените дотук са безспорно свидетелство за това, че нейните научните изследвания не са самоцелни, а имат конкретна практическа приложимост и отговарят на специфични съвременни потребности. В справката за приносите на д-р Александрова направените от нея научни приноси са коректно формулирани и реално отразяват приносните моменти в трудовете ѝ.

При колективните публикации – определяне на приноса на кандидата

В колективния монографичен труд текстовете на д-р Светлана Александрова са отграничени със собственото ѝ име, като е приложен освен това разделителен протокол, който съвсем конкретно и точно идентифицира индивидуалния ѝ принос.

Отражение на научните публикации на кандидата в нашата и чуждестранната литература

Справката за цитиранията на гл. ас. д-р Александрова е доказателство за нейната видимост и представеност като изследовател в научното пространство, както българското, така и международното – трудовете на д-р Александрова са цитирани 10 пъти, като 2 от цитиранията са на чуждестранни изследователи; освен това 4 от цитиранията са в научни издания, реферирани и индексирани в световни бази данни с научна информация, а 6 са в монографии, колективни томове с научно рецензиране и нереперирани списания с научно рецензиране.

Лични впечатления за кандидата

Познавам Светлана Александрова от съвместната ни работа в ИФС, БАН. Имам отлични впечатления от нея като сериозен учен и изследовател и като коректен и отговорен човек и колега.

Заключение

Въз основа на всичко казано до тук, смятам, че гл. ас. д-р Светлана Александрова **напълно покрива минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, изразявам убеждението си, че тя заслужава да бъде избрана на тази длъжност и предлагам на уважаемия Научен съвет на ИФС да подкрепи нейния избор.**

проф. д-р Карамфил Манолов